

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/67210,79-rocznica-zbrodniczej-decyzji-zamordowania-polskich-oficerow-w-Katyniu-5-marca.html>
20.04.2024, 15:21

79. rocznica zbrodniczej decyzji zamordowania polskich oficerów w Katyniu - 5 marca 1940

5 marca 1940 roku, pół roku po najeździe na Polskę we wrześniu 1939 roku, władze Związku Sowieckiego z Józefem Stalinem na czele, największym zbrodniarzem w dziejach wszystkich struktur politycznych na ziemiach rosyjskich i jednym z największych w dziejach ludzkości, podjęły decyzję o wymordowaniu prawie 22 tysięcy polskich obywateli.

79 lat temu sowieckie władze komunistycznej Rosji, na wniosek szefa komunistycznej policji politycznej **Ławrientija Berii** podjęły ludobójczą decyzję, której celem była fizyczna eksterminacja polskich elit, w tym ogromnej części elit, kadr wojskowych Odrodzonej Rzeczypospolitej, a także licznych przedstawicieli inteligencji polskiej, urzędników i funkcjonariuszy zaangażowanych w budowanie aparatu państwowego. Objęła ona zarówno grupę formalnych jeńców wojennych, ponad 14,5 tysiąca!, przetrzymywanych w obozach w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie, jak i ponad siedem tysięcy cywilnych osób, uwięzionych w sowieckich więzieniach na Białorusi i Ukrainie. Pod barbarzyńskim aktem poza samym dyktatorem Józefem Stalinem podpisali się także członkowie najważniejszego gremium kierującego Związkiem Sowieckim, czyli Biura Politycznego KC Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików), pełniący jednocześnie szereg ważnych funkcji w aparacie państwowym: **Wiaczesław Mołotow** (wówczas ludowy komisarz (minister) spraw zagranicznych ZSRS), **Anastas Mikojan** (m.in. wicepremier i minister handlu zagranicznego ZSRS), **Kliment Woroszyłow** (od 1935 marszałek, w latach 1934-1940 ludowy komisarz obrony ZSRS), **Łazar Kaganowicz** (ludowy komisarz komunikacji ZSRS), **Michaił Kalinin** (przewodniczący Prezydium Rady Najwyższej ZSRS). Spośród funkcjonariuszy NKWD ZSRS najwyższego szczebla zaangażowanych w ludobójstwo na Polakach, podkreślić należy, że mających wówczas status jeńców lub więźniów, wymienić należy poza samym Ł. Bериą także zbrodniarzy w 'generalskich rangach': **Bogdana Kobułowa**, **Wsiewołoda Mierkułowa** i **Leonida Basztakowa**, a także **Piotra Soprunienkę**. Pomimo ujawnienia przez Niemców już w 1943 roku jednego z cmentarzy ofiar (właśnie w Katyniu pod Smoleńskiem, od którego całą zbrodnię nazwano Katyńską) sowieckie władze przez kilkadziesiąt lat bezczelnie wypierały się tej zbrodni, prześladowały osoby znające prawdę oraz ukrywały wszystkie dokumenty z nią związane. Dopiero za rządów Michaiła Gorbaczowa, u samego kresu istnienia Związku Sowieckiego nastąpiła pierwsza zmiana i w 1990 roku rozpoczął się trudny, nie dokończony do dziś w pełni proces ujawniania przez Moskwę materiałów katyńskich. Największe znaczenie miała decyzja prezydenta Federacji Rosyjskiej Borysa Jelcyna, podjęta już po rozpadzie zbrodniczego ZSRS, w efekcie której w październiku 1992 roku, ponad 52 lata od popełnienia tej

strasznej zbrodni, Moskwa ujawniła najcenniejsze dokumenty, w tym zbrodniczą uchwałę Biura Politycznego KC WKP(b) z 5 marca 1940 roku.

Delegacja IPN w dniu 5 Marca 2019 roku na Cmentarzu Łostowickim w Gdańsku pod pięknym sybirackim pomnikiem „Ofiarom Golgoty Wschodu” zapaliła znicze. Warto podkreślić, że od kilkunastu miesięcy niedaleko tego pomnika, a także ważnego pomnika pamięci o ofiarach ZBRODNI PONARSKIEJ, stało także bardzo ważne upamiętnienie poświęcone innej grupie ofiar Stalina, obywatelom sowieckim narodowości polskiej wymordowanym w latach 1937-1939. Była to ogromna ludobójcza akcja, zakończona kilka miesięcy przed wybuchem II wojny światowej, w której liczba ofiar śmiertelnych mogła sięgnąć nawet ponad 150 tys. niewinnych Polaków. To całkowicie zapomniane przez kilkadziesiąt lat ludobójstwo powinno być zawsze wspominane razem ze Zbrodnią Katyńską. Ten sam ogólny cel bowiem przyświecał sowieckim władzom - wyeliminowanie, wymordowanie Polaków za to, że byli Polakami. Jedna i druga zbrodnia były ludobójstwami. W decyzji z 5 marca 1940 roku NAKAZUJĄCEJ WYMORDOWANIE POPRZEZ ROZSTRZELANIE BLISKO 22 TYSIĘCY POLSKICH OBYWATELI podkreślono wyraźnie, że: *...wszyscy oni są zawziętymi wrogami władzy sowieckiej, pełnymi nienawiści ustroju sowieckiego...*, a więc istota „zarzutów” sprowadzała się do nie ukrywanego przez ogromną większość polskich oficerów, policjantów i innych zatrzymanych, przywiązania do Polski i niezgody na jej zniewolenie. Odmowa podporządkowania się zbrodniczemu sowieckiemu reżimowi, odmowa akceptacji ludobójczego systemu stworzonego przez Lenina i Stalina, którego ofiarą padła w 1939 roku była podstawowym i najważniejszym powodem Zbrodni Katyńskiej.

Jak ważna i nadal aktualna jest pamięć o ofiarach Józefa Stalina świadczą aktualne wydarzenia z Rosji. [5 marca br. doszło w Moskwie do upamiętnienia ludobójcy](#), protestujących natomiast represjonowano.

